

[Økonomiministeren.]

tidige danske landbrugsproduktion, og jeg skal, som fru Grethe Philip anmodede om, drage omsorg for, at rapporten bliver tilgængelig for medlemmerne af tinget.

Dernæst vil jeg gerne, som finansministeren bebudede det, sige lidt om kreditforholdenes udvikling i den senere tid, som hr. Lysholt Hansen og andre ordførere gav udtryk for bekymring over.

Må jeg først pege på, at der frem igennem foråret og sommeren skete en betydelig stigning i bankernes likviditet, i pengeforsyningen, og at denne ikke skyldtes obligationskøb fra Nationalbankens side. Tværtimod solgte Nationalbanken i en periode i foråret obligationer for ganske betydelige beløb. Bag ved dette lå udviklingen på statsbudgettet. I den 12 måneders periode, der gik fra sommeren 1967 til sommeren 1968, viste statsbudgettet et kasseunderskud på næsten 1,5 milliard kr. — hovedsagelig på grund af den kredit, som erhvervene får ved afregningen af momsen — og den derved skabte betydelige likviditet medvirkede til, at der i foråret kom en kursstigning på obligationsmarkedet, bl. a. fordi pengeinstitutterne havde mulighed for at købe obligationer for ret betydelige beløb. Nu i vinter går udviklingen på statsbudgettet den modsatte vej; staten inddrager likvide midler i disse måneder, og det vil, alt andet lige, bevirke, at efterspørgslen efter obligationer bremses. Så vidt statsfinansernes indflydelse på likviditeten.

Det næste forhold, jeg vil påpege, er regeringens ønske om at forskyde vægtfordelingen mellem finanspolitik og pengepolitik, sådan at vi aflastede pengepolitikken og fik bedre finansieringsvilkår for erhvervsinvesteringer og byggeri og omvendt holdt noget igen på væksten i det private forbrug. Et led i denne politik måtte selvfølgelig være at opnå et fald i renteniveauet. Men det måtte også være vigtigt at få genskabt friere forhold på vort kapitalmarked. Vi har jo i nogle år haft en rationering af obligationsudstedelsen, der blev gennemført i 1965, og jeg tror egentlig, at hr. Lysholt Hansen og andre ordførere vil være enige med mig i, at det er en god og fornuftig ting både at få et lavere renteniveau og at få afviklet en rationeringsordning, der medfører ulemper for

den normale finansiering af produktion og investeringer.

Det første skridt til afvikling af obligationsrationeringen blev taget i foråret, og så viste det sig i sommerens løb, at med den stabilitet, der var opnået i det økonomiske liv: intet efterspørgselspres i indlandet, stabile priser og nedadgående underskud på betalingsbalancen, var der forudsætninger til stede for at gå videre med at få afviklet rationeringsordningen. Derfor fik vi i løbet af sommeren i fuld forståelse mellem Nationalbanken og regeringen en friere ordning med en væsentlig afvikling af obligationsrationeringen, sådan at det, der nu er tilbage, er de såkaldte tillægslån, mens der i øvrigt er fri adgang til udstedelse af obligationer. Imidlertid var der under rationeringen opstået en kø af låntagere i realkrediten. Byggeriet var måske blevet finansieret af bankerne, men den endelige finansiering var udskudt gennem rationeringsordningen. Det måtte betyde, at når man gik i gang med at afvikle rationeringen, måtte der i en periode fremkomme et ekstraordinært stort udbud af obligationer, og det er denne proces, vi er inde i disse måneder. Det måtte være klart, at selv om Nationalbanken havde aftalt med kreditinstitutterne, at køen skulle afvikles gradvis, ville der være en periode på vel op til et halvt års tid, begyndende med august-september, hvor vi fik et ekstraordinært stort udbud af obligationer, og det var på forhånd klart for os, at Nationalbanken måtte støtte markedet for at komme igennem denne afvikling.

På kort sigt er der ikke nogen store problemer forbundet med en vis udvidelse af likviditeten, som opstår ved, at Nationalbanken køber en del obligationer. Vi har endnu en vis ledig kapacitet i erhvervslivet, og vi har brug for en forholdsvis rigelig likviditet — og i øvrigt inddrager staten, som jeg sagde før, i øjeblikket likvide midler. Et problem kunne derimod være på længere sigt, hvis man skabte en så stor banklikviditet, at man senere hen i 1969 under højere beskæftigelse kunne risikere en udlånsekspllosion fra pengeinstitutternes side; og i erkendelse fra alle sider, også fra pengeinstitutterne selv, af, at man måtte være interesseret i en rolig og behersket udvikling i pengeforholdene også videre frem